

Толерантний педагог співпрацює з учнями, батьками, колегами на засадах партнерства, координує діяльність усіх ланок і суб'єктів навчально-виховного процесу навчального закладу, визнає різноманітність і поважає право бути іншим, готовий слухати і чути думки інших, відмовляється від домінування і насильства, здатний подивитися на проблему очима інших, емоційно виважений, відповідальний, вміє здійснювати аналіз власних дій із подальшою їх корекцією» [2, с. 170].

Отже, управління формуванням толерантних взаємин у педагогічному колективі Нової української школи постає як цілеспрямована, науково обґрунтована, педагогічно організована система побудови впливів на відносини педагогів з оточуючим соціальним середовищем, її багатофакторним впливом на особистість на основі базових моральних цінностей сучасного суспільства та освіти.

Список використаних джерел:

1. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей : Київ, 2018. 40 с.
2. Ремньова А. Г. Підготовка майбутніх вчителів до толерантної взаємодії в освітньому середовищі Нової української школи. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 17(2). С. 168–171.

ЗМІШАНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ДИДАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Даниско О. В.
(Полтава, Україна)

Глобальна інформатизація всіх сфер життєдіяльності людини зумовлює модернізацію системи вищої освіти на основі активного використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Одним із перспективних шляхів вирішення цієї проблеми є впровадження змішаного навчання, що дозволяє краще інтегрувати онлайн і офлайн формати і як наслідок – підвищити якість професійної підготовки. Особливої актуальності означені зміни набувають у контексті підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності в умовах реалізації концепції Нової української школи.

У сучасних дослідженнях можна виділити два підходи до визначення поняття «змішане навчання». Перший підхід розглядає змішане навчання як застосування інформаційно-освітніх ресурсів у

традиційному навчанні із використанням елементів синхронного (за домовленістю) та асинхронного (за замовчуванням) онлайн навчання в якості методології викладання. Другий базується на розумінні змішаного навчання як певного формату навчальних курсів в якості дидактичної моделі, технології, методики. Ураховуючи окреслені підходи, змішане навчання, ми розглядаємо як гібридну технологію, що передбачає оптимальне поєднання (від 30 до 80%) традиційних та інноваційних способів організації навчального процесу, що орієнтована на індивідуальні запити здобувачів освіти в процесі дидактичної інтеракції. Забезпечення означеної взаємодії можливе за умови створення відповідного освітнього середовища як контексту, в якому відбувається процес професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Традиційне тлумачення дефініції «освітнє середовище» окреслюється як ключовий фактор формування особистості, входження її в соціокультурний простір, як сукупність умов, що визначають механізми залучення людини до освітнього процесу [5, с. 4].

В умовах становлення цифрової економіки освітнє середовище набуває інноваційних рис, оскільки синтезує традиційні та новітні форми навчання, що передбачають використання традиційних і онлайн ресурсів задля досягнення ефективного синергізму. Такий синергізм зумовив виникнення та розвитку нових термінів на позначення сучасного освітнього середовища – змішане/гібридне освітнє середовище, інформаційне середовище, електронне інформаційно-комунікаційне середовище тощо.

У науковій літературі можна знайти різноманітні тлумачення поняття «змішане (комбіноване, гібридне) освітнє середовище». У працях окремих авторів акцентується увага на ролі новітніх технологій, що дозволяє розглядати це явище як «інформаційне освітнє середовище» [3, с. 7], що забезпечує діяльність та інформаційний зв'язок між розподіленими ресурсами й джерелами інформації та віддаленими користувачами за допомогою сучасних інтерактивних (цифрових, мобільних, мультимедійних тощо) засобів та інформаційних і комунікаційних технологій. Окремі автори розглядають таке середовище як «інноваційне освітнє середовище» [1], котре містить необхідні освітні, технологічні та соціальні складники для забезпечення можливостей здобуття освіти. Деякі дослідники вживають більш багатоаспектні поняття, наприклад «потужне освітнє середовище» [9, с. 648], що враховує можливості досягнення студентами запланованих результатів навчання та здобуття необхідних академічних і соціальних компетенцій; «мультимедійне навчальне середовище» [8, с. 570], що забезпечує якість та ефективність освітнього процесу.

Отже, аналіз визначень дефініції «інформаційне освітнє середовище» дозволяє зробити висновок про те, що це – системно організована сукупність інформаційної, технічної, навчально-методичної підсистем, що цілеспрямовано забезпечують освітній процес та підтримку його учасників. Це дозволяє науковцям розглядати його як употужнену інтегровану дидактичну надбудову, що поєднує навчальну інформацію (контент) на традиційних (друкованих, паперових) та електронних носіях, розподілені бази даних, віртуальні сховища, сервісні служби, навчально-методичні комплекси, і забезпечує можливість організації та реалізації технологічно (ресурсно) збагаченої освітньої взаємодії [2, с. 62].

Погоджуємося також з думкою О. Афанасьєвої про те, що гібридне освітнє середовище дозволяє підтримувати персоніфікований стиль навчання, розширювати набір джерел здобуття знань та способів обміну ними з іншими учасниками освітнього процесу, використовувати декілька моделей інтелектуальної діяльності одночасно та застосовувати різні способи презентації освітніх продуктів, отриманих у результаті реалізації різних освітніх програм [1]. Також погоджуємося і з думкою Т. Хусяїнова про те, що процеси цифровізації дозволили зробити процес здобуття освіти відкритим [7, с. 37].

Під відкритою освітою І. Кулага [6] розуміє гнучку систему навчання, доступну кожному, без освітнього цензу та регламентування тривалості вивчення конкретного курсу, що передбачає формалізацію знань, їх передачі та контролю з використанням освітньо-інформаційних технологій та методів навчання.

Як справедливо вказує Л. Висоцька [4], саме відкрита освіта виступає сьогодні змістовим складником глобального освітнього простору і пов'язана, насамперед, з розвитком інформаційних мереж та ресурсів, застосуванням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, дистанційних та змішаних форм навчання, опануванням відповідних умінь, навичок та компетентностей. На думку дослідниці, особливостями відкритої освіти є: *технологічність* – використання спеціалізованих технологій та засобів навчання (комп'ютери, мережеві засоби, мультимедіа); *вимірюваність* – автоматизований та неупереджений контроль якості знань здобувачів; *модульність* (формування індивідуального навчального плану за комплексом навчальних курсів); *дуальність* (можливість поєднувати навчання з професійною діяльністю); *гнучкість* – реалізація освітнього процесу за зручним для здобувачів розкладом; *інноваційність* – трансформація ролі викладача з постачальника знань на координатора-тьютора, котрий окреслює та забезпечує індивідуальну освітню траєкторію кожного студента; *нова роль здобувачів освіти* – посилення вимог до їх самостійності та відповідальності, формування потреби і навичок позитивного навчання.

Отже, ключовою ознакою відкритої освіти є те, що освітня система спрямована не лише на трансляцію певної сукупності знань та формування навичок, а й водночас, завдяки постійному та швидкому наповненні інформації, на створення у здобувачів потреби в безперервному їх оновленні упродовж життя. Саме змішане навчання як методика та інструмент відкритої освіти забезпечує гнучкий доступ до освітніх послуг без урахування географічних, соціальних та часових обмежень конкретних суб'єктів навчання, коли кожен може навчитися у зручний для нього час та у зручному місці.

Список використаних джерел:

1. Афанасьева О. Ю., Смирнова М. В., Федотова М. Г., Радюк Ю. Г. Гибридная образовательная среда в профессиональной подготовке учителя [Электронный ресурс]. *Вестник ЮУрГГПУ*, 2020. №6 (159). URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/gibridnaya-obrazovatel'naya-sreda-v-professionalnoy-podgotovke-uchitelya>.
2. Андреев А. А., Солдаткин В. И. Прикладная философия открытого образования: педагогический аспект. М. : РИЦ «Альфа»МГОПУ им. М.А. Шолохова, 2002. С. 61–63.
3. Білоочко Т. В. *Інформаційно-освітнє середовище вищого навчального закладу. Інноваційні комп'ютерні технології у вищій школі* : матеріали 3-ої Науково-практичної конференції (8–12 жовтня 2011 р., Львів). Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 6–9.
4. Висоцька, О. Є. Відкрита освіта як чинник випереджаючого розвитку суспільства [Електронний ресурс]. URL : http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp7/konf1/Vysocka.Pdf
5. Григорьева М. В. Понятие «образовательная среда» и модели образовательных сред в современной отечественной педагогической психологии. *Ученые записки*. 2010. Т. 3. № 4 (12). С. 3–11.
6. Кулага І. В. Формування єдиного відкритого освітнього простору як провідна тенденція розвитку сучасної системи освіти [Електронний ресурс]. *Університетська освіта*, 2012. № 1. С. 66–68. URL : http://ivo.kneu.edu.ua/ua/univ_osvita (Назва з екрану).
7. Хусяинов Т. М. История развития и распространения дистанционного образования [Электронный ресурс]. *Педагогика и просвещение*, 2014. NB-Media, Ltd. URL : http://www.nbpublish.com/library_get_pdf.php?id=32282
8. Kirschner P., Kirschner F., & Janssen J. The Collaboration Principle in Multimedia Learning. In R. Mayer (Ed.). *The Cambridge Handbook of Multimedia Learning* (Cambridge Handbooks in Psychology), 2014. Pp. 547–575.
9. Könings K. D., Brand-Gruwel S., & Van Merriënboer J. J. G. Towards more powerful learning environments through combining the perspectives of designers, teachers and students. *British Journal of Educational Psychology*, 2005. 75. Pp. 645–660.